

MARIBOR

Leto: IV.

Maribor, sobota 29. decembra 1923.

Številka: 293.

Tretja faza radičevščine. Radič v Zagrebu ali še na Dunaju?

Maribor, 28. decembra.

G. Radič se baje vrača v domovino. Dunajski listi so zabeležili, da je na božični dan dospel na Dunaj. Odtod se hoče »vodja hrvatskega naroda« vtihotapiti čez »mednarodno priznato područje« na tla imaginarne »hrvatske republike«. Vtihotapiti, zakaj po vseh »uspehih«, ki jih je dosegel na londonskih čajankah, se lahko upravičeno boji, da bo SHS carina previsoko zacarinila »homerule«, ki ga nosi Zagrebu kot novoletno darilo...

Toda proč s šalo. Radičev povratek je nedvomno zanimiv in značilen političen dogodek, ker pomeni, da je zaključena tudi tretja faza radičevščine. Zaključena je tako, kakor smo pričakovali. Prva faza se je začela takoj po osvoboditvi, ko je Radič iskal zvez z Madžari in Italijani ter je trajala do slovitih »memorandumov«. Druga faza datira od časa, ko si je nadel federalistično krinko in ko je podpisal Markov protokol, da je omogočil samoradikalno vladno. Tretjo fazo je nastopil, ko je skrivaj zapustil domovino in odšel v London, da pridobi tuje države za intervencijo v prid »čovječanski, mirotvorni republiki«. Ta faza je končala tako, da se Radič vrača praznih rok in da ne ve, kaj in kako sedaj. Težko je reči, kakšna bo četrta faza. Ali spet obapni memorandum, ali Markov protokol ali pa »mirotvorna, čovječanska revolucija«? Beograjska »Politika« je te dni prinesla vest, da namerava apostol Stefan oditi v Italijo, če bi ga beograjska vlada po zakonu klicala na odgovornost. Odtod bi »vodja hrvatskega naroda« organiziral italijansko ofenzivo proti kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Popolnoma gotovo je, da bo tudi četrta faza za radičevščino tak minus kot so bile prejšnje. Italija je imela pred leti več sredstev in tudi več interesa, da izvede Radičeve izdajalske predloge, nego jih ima danes. Naša državna misel se je v zadnjih letih tako krepko zasidrila, da bi Jugoslavija odbila vsak zunanji ali notranji napad na njeno celokupnost in nerazdeljivost. S tem menda računa sam g. Radič.

Radičevščina se izživeva v raznih fazah kakor boljše vize. Ker je za razliko od komunizma vseskozi negativnega značaja, ker sloni na sami demagogiji, na historizmu in plemenskih nasprotjih in ker je njen voditelj in ideolog do cela nesposoben za pozitivno delo, jo mora zadet usoda vseh podobnih pokretov: ko se izživi, propade ali izgine v zdravjših strujah. Da je radičevščina že prekoračila svoj zenit in da je v upadku, o tem ne dvomi noben resen človek. Prepričanje o tem se pojavlja vedno bolj med samo hrvatsko inteligenco, ki je še pred letom kapitulirala pred njo.

Radič se tedaj vrača. Menda ne bo resnega Hrvata, ki bi trdil, da je Radičeva agitacija v Londonu kaj pripomogla k rešitvi hrvatskih zadev. Prepozno je šel Radič v inozemstvo. Masaryk je občutil že l. 1914, kje se odločujejo mednarodna vprašanja Slovanov, dočim je Radič ob istem času na ves glas povdarjal svojo zvestobo »presvitlemu kralju in cesarju«. Hrvatje so nedvomno škodovali samemu sebi, da so se dali od Radiča speljati na pot abstinence, sabotaže in protidržavne agitacije, hoteč s takimi sredstvi rešiti prestiž hrvatske historije pred srbsko. Ono srbsko, ki je v letih 1912—1918 beležila v svoje anale svetovne uspehe. Hrvatski prestiž bi bilo mogoče rešiti edinole v tekmovanju s Srbi pri izgraditvi skupne države, v smotrenem in vsostrojnem nalaganju hrvatskih

Iz Londona prišel s potnim listom sovjetske Rusije. Zagreb, 28. decembra. (Izv.) Kakor izve naš poročevalec iz zanesljivega zapupnega vira, je Radič že nekaj dni tajno v Zagrebu. Njegovo bivališče se drži strogo tajno in je znano samo najožjemu krogu somišljenikov in rodbine. Vest se mora sprejeti z vso rezervno.

Beograd, 28. decembra. (Izv.) Včeraj zvečer je imel ministrski svet od 18. do 21. ure sejo, na kateri se je razpravljalo o različnih notranjopolitičnih vprašanjih, zlasti pa o predstojećem povratku Radiča ter o korakih, ki jih namerava podvzeti vlada proti njemu. Po seji so bili vsi ministri zelo rezervirani in niso hoteli dati novinarjem nikakih informacij. Značilno je dejstvo, da sta se v večeršnjih opoldanskih urah mudila pri ministrskem predsedniku Pašiću ministri zunanjih zadev dr. Ninčić in minister notranjih del Vujičić, ki sta predložila ministrskemu predsedniku vse informacije, ki sta jih sprejela o Radiču. Glasom teh informacij je Radič odptoval iz Londona s potnim listom, ki mu ga je izstavil zastopnik sovjetske Rusije, dočim potuje njegov svak ing. Košutić z avstrijskim potnim listom. Oba čakata glasom beograjskih informacij na ugodno priliko, da se povrtna v domovino.

Italijanski strah pred Venizelosom.

Italija se boji vstopa Grčije v Malo Rim, 28. decembra. (Izv.) Dogodki na Grškem se opazujejo tu z največjo pozornostjo in povzročajo Italiji velike skrbi. Pariškim pogajanjem Venizelosa se pripisuje velika važnost, zlasti še, ker prevladuje mnenje, da bo Venizelos priklonil Grčijo k Mali antanti ter jo tako porinil v francosko sfero. Ako bi Venizelos uresničil svoj načrt in spravi na grški prestol jugoslovenskega princa, bi bilo to jasno znamenje izvedbe političnega načrta, ki se tiče Italije mnogo bolj,

listom sovjetske Rusije. Ministra dr. Ninčić in Vujičić sta se glasom informacij Vašega dopisnika, ki se potrjuje tudi z radikalne strani, spoznamela z ministrskim predsednikom glede ukrepov vlade zoper Radiča. Baje je ministrski svet na svoji večerajšnji seji sklenil, da se ima Radiča takoj pri prekoračenju meje aretirati ter staviti pred sodišče in ga obtožiti velizdaje in rovarjenja proti državi. Vlada ima baje v rokah dokaze, da je Radič bil v inozemstvu v stiku z našimi največjimi sovražniki ter da je z njimi koval naklepe proti našim interesom. V beograjskih političnih krogih se zadnja dva dni razpravlja skoraj izključno samo o Radičevem povratku. Iz radikalnih krogov izvirajoče vesti o agresivnih namerah vlade proti Radiču, ki jih širijo očitno z namenom, da bi preplašili Radiča in ga tako prisilili, da ostane še nadalje v inozemstvu, so vzbudile pri opoziciji, zlasti pri demokratskih levičarjih veliko nezadovoljnost. Demokratski levičarji zlasti povdarjajo nevarnost, ki bi jo tvorilo tako postopanje vlade v spričo težavnega notranjopolitičnega položaja ter ga smatrajo za neoportuno, dasi ne ugovarjajo stvarni in juridični upravičenosti za tak postopek napram Radiču.

antanto in francoskega vpliva nanjo. kakor pa Grčije same. Razširjenje Male antante do Sredozemskega morja in naraščanje francoskega vpliva zadaje Italiji največjo skrb. Jedro tega načrta je po mnenju italijanskih političnih krogov iskati v Parizu, kjer je opažati po obisku španske kraljeve dvojice v Rimu vedno večjo hladnost napram Italiji. »Epoca« piše, da je treba glavne krivce iskati v Parizu in Pragi, kjer spletkari proti Italiji nevarni intrigant dr. Beneš.

100 MILIJONOV DINARJEV ZA 138.000 URADNIKOV.

Beograd, 28. dec. V večerajšnji »Politiki« izjavlja fin. minister dr. Stojadinović, da bo ureditev vseh 38.000 uradnikov v razrede in individualna regulacija plač trajala silno dolgo. Zato se je vlada odločila, z ozirom na težavni gmotni položaj uradništva, da mu za čas od 1. okt. 1923 do 1. apr. 1924, ko stopi v veljavo novi budžet, izplača predujme v že javljeni večini. Več ni mogoče, ker ima vlada v ta namen za vseh 138.000 uradnikov samo 100 milijonov dinarjev na razpolago.

Dr. BENEŠ V PARIZU.

Razgovori z Poincarejem in Millerandom Praga, 27. decembra. Češkoslovaški dopisni urad poroča iz Pariza: Kakor znano, je ministrski predsednik Poincaré sprejel v torek zunanega ministra dra. Beneša. Njun razgovor se je tikal splošno političnih vprašanj, ki posegajo v skupno politično sfero Francije in Češkoslovaške, prav posebno pa sta obravnavala finančnogospodarske in reparacijske zadeve. Na razgovoru je bilo tudi posojilo Madžarski. Včeraj je dr. Beneš sprejel predsednik republike Millerand, nato pa se je dr. Beneš pogajal z Barthoujem. — Danes se je vrnil v Prago.

ODSTOP JAPONSKE VLADE.

London, 27. decembra. Reuter poroča iz Tokija: Japonska vlada je odstopila. Nocoj je skušala druhal vdreti v stanovanje ministrskega predsednika Yamamoto in ministra notranjih zadev Goto, pa je bila ob pravem času razgnana.

BORZA.

Curich, 28. decembra. (Izv.) Sklepní tečaj, Pariz 29.30, Beograd 6475, London 24.86, Praga 16.70, Milan 24.80, Newyork 571.25, Dunaj 0.008975, žig. krone 0.009075. Zagreb, 28. dec. Pariz 4.4875—4.5375, Švica 15.50—15.60, London 384.75—387.75, Dunaj 0.1240—0.1260, Praga 2.59—2.62, Milan 3.82—3.86, Newyork 88—89.

Politične vesti.

* **Demokratski načrt o široki samoupravi.** Ožji odbor Demokratske stranke je te dni odobril načrt o široki samoupravi, ki ga je izdelal poslanec dr. Voja Marinković. Odbor je razpravljal podrobno o tem načrtu ter sestavil predlog, da se ta načrt osvoji kot bistven del programa demokratske stranke. Glasom tega načrta se ima delokrog samoupravnih teles znatno razširiti in izvesti kar največja upravna decentralizacija. Bistvo načrta pa leži v tem, da se kljub decentralizaciji še vedno ohrani načelo absolutne in brezpogojne državne edinstvenosti. Centralne oblasti bi se pri tem znatno razbremenile in bi bilo s tem ob enem omogočeno brezhibno funkcioniranje vseh centralnih uradov. Centralizirane naj bi ostale samo one stroke, ki so potrebne iz skupnih gospodarskih, političnih in državnih interesov, kakor diplomacija, vojska, sodstvo, policija, prosvetna politika, promet, pošte, orzjav in telefon. V vseh drugih panogah pa se naj izvede najširša decentralizacija. Dr. Marinkovićev načrt določa tudi široko avtonomijo v finančnih zadevah. Vsi važni izdatki, ki so več ali manj lokalnega pomena, se morajo prenesti iz državnega proračuna v proračun dotičnih samoupravnih teles. V opozicijskih krogih vlada za ta načrt veliko zanimanje. Načrt bo v kratkem v celoti objavljen.

* **Iz glavnega odbora demokratske stranke.** Glavni odbor je minule dni razpravljal o pripravah za strankin kongres, na katerem se ima revidirati pro-

gram stranke in izvesti nova organizacija za vse pokrajine. Do polovice januarja morajo vse organizacije izvesti volitve. Za dne 8. februarja 1924 je določen dan demokratske stranke. Tega dne se morajo po vsej državi vršiti primerne predavanja, shodi in druge prireditve v korist strankini organizaciji in tisku.

* **Kdor visoko leta, nizko pade.** Tako smo si mislili vsikdar, kadar so radikalne »Jutranje Novosti«, glasilo Jadranske banke, v svojih konfučnih mariborskih dopisih napovedovale smrt našega lista. In sedaj prihaja iz Ljubljane »pretužna« vest, da so iste »Jutranje Novosti« na smrtni postelji in da leže v agoniji, v zadnjih dhtihljajih. Da st Jadranska banka, katero po vrsti zapuščajo najuglednejši člani njenega upravnega sveta, še vzdrži vsaj neko trobilo v javnosti, bo izdajala nov »Narodni dnevnik«. Izdajal ga bo nek konglomerat raznih strank in v tej čedni družbi krog Jadranske banke najdemo na našo veliko zabavo tudi gospode SKS-arje in NSS-arje, ki so dozdej vedno pljuvali na bankokrate. Da, da, ljube »Jutranje Novosti«, še vedno se je uresničil star pregovor: Kdor visoko leta, nizko pade.

* **Dr. Ravnihar v Ljubljani se je glasom poročila »Jutra« zavezal, da vstopi v radikalski klub, čim odstopi posl. Reiser in stopi on na njegovo mesto kot poslanec.** S tem je podan tudi konec takozvane Narodno-napredne stranke v Ljubljani, ki sta jo ustanovila proti demokraciji dr. Ravnihar in dr. Triller. Značilno je, da pojde v radikale dr. Ravnihar, starosta Sokolskega Saveza, v one radikale, ki neprestano dajejo koncesije

fizičnih in duševnih energij v živi organizem sedanje države.

Z Radičevim povratkom iz inozemstva se »hrvatsko vprašanje« prav nič ne izpremeni, kakor se ni izpremenilo z njegovim tihotapskim odhodom. Kaj bo storila vlada, je težko reči. Te dni se je vršila važna seja ministrskega sveta, na kateri so bili sprejeti sklepi glade Radičevega povratka. Sklepi so tajni. Značilen je uvodni članek vladnega organa »Samouprava« z dne 25. tm. List pravi med drugim:

»Napram g. Radiču se ne bodo uporabile nikake izjemne, nepostavne mere, nikaka nenavadna, zakonu neznana preganjanja. V naši državi nimamo, hvala Bogu, ne vešal ne razbeljenih železnih kron ne kakih drugačnih barbarskih mučil, ki so v Avstro-Ogrski zelo resno imponirala g. Radiču in njegovim prijateljem. Toda v nji kakor v vsaki kulturni in pravno urejeni državi, obstoji zakonska odgovornost in zakonita kazen za zločince proti državi. V tem oziru ne sme g. Radič pričakovati nobenih izjem...«

Ni pa treba misliti, da bo radikalska vlada prišla dalje od besed, zlasti če ji Radič ponudi nov Markov protokol. Sicer pa: vedrà, chi vivrà!

Obiskujte kolektivno razstavo
ANTE TRSTENJAKA,
(Kazinska dvorana)
odprta od 9.—12. in od 15.—17. ure.
16. XII.—1. I. 1924.

našim Nemcem na račun naših narodnih interesov: nemška gimnazija v Ljubljani, nemška tiskarna v Mariboru sta žalostna corpora delioli te radikalne kupčijske politike.

* **Prekljane demisije ministrov.** Ministra Janković in Uzanović sta prekljala svoje demisijo.

* **Srednje-evropski blok** snuje Francija. Tvorile bi ga Francija, Belgija, Poljska, Češka, Rumunija in Jugoslavija v svrhu ohranitve povojnega stanja v Evropi ter izvršitve vseh mirovnih pogođ, dalje v svrhu izvrševanja mirovne politike, zasiguranja mednarodnih obveznosti, ki izhajajo iz obstoja Zveze narodov, ter sodelovanja za gospodarsko obnovo Evrope.

* **Nov kandidat za albanski prestol.** Kakor poročajo listi, je nastopila v Albaniji nova monarhistična struja, ki bi rada spravila na albanski prestol ameriškega milijonarja Hary Sinclaira. V Ameriki je ta vest vzbudila veliko zanimanje. Listi o tem mnogo pišejo ter celo prinašajo Haryjevo sliko s ponošeno albansko krono. Izgleda pa, da Hary nima volje, postati albanski kralj in mu je naslov kralja petroleja mnogo ljubši.

Dnevna kronika.

— **Novoletna številka »Tabora«** izide v ponedeljek, dne 31. dec. ob običajni uri v povečanem obsegu in z bogato vsebino. Oglasi in novoletna voščila za to številko se sprejemajo še do sobote, 15. ure popoldne v upravi »Tabora«.

— **Koliko dobe uradniki 1. januarja?** Glasom poročil beograjskih listov je ministrski svet na svoji zadnji seji dne 26. tm. sklenil, da se izplačajo državnim uradnikom 1. januarja sledeči predujmi: sluge 300, zvančeni 600, ukazno osebje pa po 900, 1050, 1350 in 1500 D. O vseh drugih vprašanjih, tičejočih se uradniških zahtev, ministri niso hoteli dati nikakih pojasnil.

— **»Nič desetka več!«** V »Slov. Gosp.« se je nedavno pohvalil g. poslanec Žebot, da so on in njegovi tovariši dosegli, da se je desetek pri prevzemanju posestev ukinil, ako cenilna vrednost ne presega 2 milijonov kron. Zakon o taksah pa določa, da velja to samo za krvne sorodnike v prvem kolenu, tj. pri predaji posestva otrokom. V zakonu pa ni razvidno, ali velja ta določba tudi za one denarne zneske, ki jih izplačajo živi stariši otrokom kot dedščino. V tem slučaju se še kljub pričanju g. Žebota, da desetka ni več, pobira ta davščina. Ali pa je to morda napaka? Potem bi pač tudi bila dolžnost g. Žebota, da poskrbi, da pride v zakon več jasnosti, ali pa pove resnico, da zasluga ni tako velika, kakor jo slika v »Slov. Gospodarju«.

— **Krhanje pri Jadranski banki.** Iz upravnega sveta Jadranske banke je izstopil g. Luka Milišič, veleindustrijalec in trgovec v Beogradu, ker noče nositi odgovornosti za razmere pri tem zavodu. Na vest o izstopu g. Milišiča iz upravnega sveta je dal poštino-čkovni zavod v Beogradu nemudoma vknjižiti vse svoje terjatve na nepremičnine Jadranske banke v Beogradu. Nadalje je izstopil iz upravnega sveta tudi g. Uskoković v Beogradu.

— **Novo leto slepih!** Minuli so lepi Božični prazniki in prihaja novo leto. Zahvaljujemo se tem potom vsem pletnim srcem, katera so nas obdarovala pred Božičem. Vsakdo, ki si morda ne hote na nas najbednejše slepe pozabil, o — spomni se vsaj zdaj pred novim letom nas slepih, ki povečini živimo v skrajni bedi. Milodare za nas sprejema predsedništvo našega društva, ki ima pisarno v Ljubljani, Wolfova ulica 12. — Odbor Podpornega društva slepih.

— **Pesnik Oton Župančič** je obolel in se je šel zdraviti na otok Hvar v Dalmaciji.

— **Zalosten slučaj.** V noči od 26. na 27. tm. se je vračala večja izletniška družba iz Dobove v Župevec v vozom. Pri Kapelah je zadela na cesti na večjo skupino moških, ki so bili v prepiru. Ker je skupina ogrožala voz, je voznik pognal konje, ki pa so se ustrašili. V tem je eden izletnikov oddal strel proti gruči na cesti, a strel je zadel inženirja Fr. Premelca, ki je bil tudi na vozu, tako neugledno v glavo, da je še isto noč umrl.

Pokojnik je še nedavno končal svoje študije v Pragi in je bil med prebivalstvom zelo priljubljen.

— **Kar Vi potrebujete, to je Elzafluid.** To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka 27 D. Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 201, Hrvatska. 2736

— **Beograd šteje po zadnjih statističnih podatkih 150.000 prebivalcev.**

— **Kupujte vžigalice Družbe sv. Cirila in Metoda!** Tvrdka Ivan Perdan v Ljubljani je poslala družbi sv. Cirila in Metoda zopet prav lep prispevek od vžigalic — 6000 D. Obračamo se na narodno črteče Slovence, da vsepovsod zahtevajo vžigalice Družbe sv. Cirila in Metoda, ker s tem prav uspešno podpirajo prosvetno in narodno obrambeno Ciril Metodovo družbo.

— **Izredna ribičeva sreča.** Pred božičnimi prazniki je potegnil g. Mejavšek iz Celja pri Rimskih toplicah iz Savinje 17 kg težkega sotača. Je gotovo redka prikazen v naših manjših vodah.

— **Razgledni stolp pod Dostom porušen.** Na jako lepi razgledni točki celjskih planin je stal pod Dostom razgledni stolp, ki ga je zgradilo vojaštvo med vojno. Te dni so ga našli celjski planinci porušenega. Doslej še ni dognano, ali ga je podrli zadnji snežni namet ali pa hudobna roka kakega zlikovca. Vsekakor je pa obžalovati, da ga celjski planinski odsek ni pravočasno rešil ruina.

— **Za otvoritev prometa s Sušakom.** V četrtek se je mudila v Beogradu posebna deputacija gospodarskih krogov s Sušaka pod vodstvom sušaškega župana, ki je intervenirala pri vladi za čimprejšnjo otvoritev tovarnega prometa s Sušakom.

— **Vino ga je ubilo.** V Zagrebu so na Štefanovo našli nezavestnega na tlici nekega Viktorja Oberskija, doma iz Huma na Sotli. Propeljali so ga v bolnico, kjer pa je kmalu umrl. Kakor se je dognalo, je spil 6 litrov vina. Smrt je nastopila vsled zastrupljenja z alkoholom.

Dopisi.

Od severne meje. »Straža« od 11. tm. napada starešino finančnega oddelka na Ptavcu, g. Rejca, ker je po predpisih kaznoval nekoga, ki ni pravilno oddal vina dalje. Sedaj pa hočejo potom časopisja oblatiti in škodovati. Mi vsi pa dobro vemo in tudi oblastim je to znano, kako uzoren vodja fin. oddelka je g. Rejca, ter se pogosto sliši, kakšne uspehe ima omenjeni oddelček s tihotapci. Ker pa oko g. Rejca ni božje, zato tudi ne vsegavidno, je pa tudi mogoče, da še kakšna mačka skozi mejo pride. Dopisovalcem »Straže« za take in enake članke se pa še nadalje priporočamo, ter želimo vsem srečno novo leto! Saj take neukusne napade ljudstvo vsestransko obsoja.

Zg. Sv. Kungota. (Zahvala). Vsem, ki so omogočili božičnico za revno šolsko mladino v obmejni Zg. Sv. Kungoti, izreka podpisano šolsko vodstvo iskreno zahvalo. V prvi vrsti namestniku velikega župana, g. drju. Pfeiferju in g. okrajnemu šolskemu nadzorniku M. Lichtenwallnerju za velikodušna darila v obleki, obutvi in perilu, pekovskemu mojstru g. Rudolfu Smoniku za božični kruh, vsem učencem in g. Mariji Gselman za pecivo. — Šolsko vodstvo.

Sv. Lenart v Slov. gor. Tukajšnji »Sokol« priredi kakor običajno vsako leto tudi letos »Silvestrov večer«. Spored je zelo zanimiv in obeta prinesiti vsem obilo razvedrila in zabave. Vsak se pač hoče od starega leta posloviti kolikor mogoče v dobri volji in dočakati novo leto v veselju. Zatoraj vsi v Sokolski dom v Sv. Lenart v Slov. gor. na »Silvestrov večer! Zdravo!

Prevalje. V noči na 20. dec. je nepoznani storilec polil z bencinom žago in skladišče desk posestnika Miha Kumreja pri Sv. Danijelu blizu Prevalj; oboje je pogorelo. Kumreja povzročena škoda se ceni na približno 75.000 Din. Storilec je najbrže s tem činom izvršil že dlje časa nameravano maščevanje. — Tukajšnje orožništvo zasleduje zločinca in smo radovedni, ako bode uspelo ga razkrinkati.

Sv. Štefan pri Šmarju. Tukaj je umrla dne 22. tm. prevžitkarica Marija Kopriva v starosti 69 let. Rajnka je mati napred-

njaka Janka Koprivca. Bila je več let kuharica umrlega g. župnika Andreja Ferme. Bodi ji zemljica lahka!

Vizej. Naša domača cerkev ima ob medeljah takšno petje, da bi se človek razjokal. Zato smo se fantje odločili, da bi pel na sveto noč pri polnočnici moški zbor pod vodstvom svojega pevovodje, ki vodi petje domačega Bralnega društva! V to svrhu smo odposlali k župnemu upravitelju g. Perovškemu svojega odposlanca, ki bi naj izposloval župnikovo dovoljenje. — Pa, o j o j! Naleteli smo ob zelo hud in trd kamen. V sveti jezi nas je g. župni upravitelj zavrnil z besedami: »To so sami Sokoli, nikakor ne dovoljujem, da bi peli pri polnočnici.« G. žup. upravitelj! Ali veste, da ste s tem dejanjem očitno pokazali, kako neljubi smo Vam v cerkvi? Vedite pa, čeprav smo Sokoli, opravljamo svoje verske dolžnosti mogoče bolj pošteno, kot pa ti ste Vaše pobožne ženice, ki pridejo v božji hram skrivljene od hlinjene pobožnosti, zvijajo svoje oči, kot bi bile božastne; ko se pa vračajo iz cerkve, mislijo in tuhtajo, češ, sedaj moram pa hitro gospodu povedati: »ta se je včeraj na pokopališču smejala, ta bode šla danes na ples in ona je imela pred nekaj dnevi ljubimski sestanek,« ter druge neumnosti, ki niso vredne, da človek usta odpre. — Bodite prepričani, g. župni upravitelj, da Vam svojih pevskih moči nismo ponudili zaradi častihlepja, ampak da bi se božični praznik kolikor mogoče povišal z ubranim petjem, ne pa javkanjem. Vedite pa tudi, da smo to storili prvič in zadnjič in slednjič, g. žup. upravitelj, nikakor ne smete v bodoče biti razočarani, ako nas bodete videli v cerkvi bolj redkoma. Vsiljevanje namreč ni lepa lastnost. In, g. žup. upravitelj! Kdo bo dajal račun za naše duše?

Šmarje pri Jelšah. V šoli so nas večsih učili, kako se pretvarjajo žabe, kako spreminjajo kameleon svojo barvo itd. Ta učnost je pa zelo slabo uplivala na Šmarčane; sedaj poizkušajo nekateri tudi take umetnosti. Prišel je iz daljnega mesta ves socijaldemokratičen, doma se je pa priklopil takoj demokratom. Ker so ga premalo obrajtali, je postal steber samostojne stranke. A ne dolgo, začel je laziti okoli kaplanije. Tudi SLS ni bil dolgo zvest, stopil je v odbor narodnih socijalistov. Če je že toliko poizkusil, naj pa gre svojo pot, in res, danes je navdušen radikal. Ko se bo prepričanje izpremenilo, bom poročal v kratkem.

Ptujske vesti.

Nemci v Ptuj.

Odkar sem se preselil v starodavni Ptuj, preteklo je petnajst dolgih let. Kolika sprememba! Prej so bili Nemci in nemškutarji na krmilu, zdaj pa so Slovenci. Ne, bili so Slovenci. Eno leto po prevratu je žalostna politika pritirala tako daleč, da je po slovenskem vladnem komisarju zavlada na magistratu nemškutar! Zdaj je spet Slovence župan. Nemškutarjem je le postalo prevročje, socijaldemokratom pa neznosno, da so morali podpirati takšnega pristaša pri njegovih kozlarijah, ki ni bil nikoli in ne bo socijaldemokrat! Nemci in nemčurji so porabili priliko slovenske nesloge ter se vdinjali socijaldemokraciji, da so prišli počasi na površje. Zdaj, ko spet jahajo, ko so jim jaslice pri vladi odprte, ko vživajo pravico vladnih strank, zdaj — so postali spet predrzni in izzivalni. Prej ob prevratu pohlavne in ponižne ovce so danes spet volkovi.

Kaj je njim za Jugoslavijo, za jugoslovensko državo? Nič in stokrat nič! Oni so Nemci in čutijo svoje meje onkraj Alp, srce in življenje jim je Dunaj in Berlin. Od tam dobivajo direktive, po teh se ravnaajo. Pod krinko dobrega patriotizma zbirajo razkropljene ovce skupaj za boj za bodočnost, ko računajo, da še bo prišel njihov dan — razpad Jugoslavije in vstajenje Velike Nemčije. Za ta cilj tudi delajo, za tem stremijo!

Kdor tega ne verjame, naj se skuša vtihotapiti v to nemško družbo. Slišal bo in videl! Na zunaj in pred vlado ponižni in dobri državljani, na znotraj pa najhujši sovražniki vsega, kar je slovansko. To se je videlo ob priliki nemške priveditve, ko še niso bili tako mogočni. Takrat je zakipelo po vsej Sloveniji, vsi

Slovenci so se dvignili, češ, naj imajo Nemci svoje prireditve, da bi pa nemčurje zbirali, Slovence pa topli in žatili, tega pa ne pustimo! Dovolj so zaani dogodki tistih dni...! Pa spet se ponavljajo! Za Silvestrov večer hočejo Nemci prirediti zabavni večer. Ko bi jih bilo veliko, da bi napolnili vsaj malo dvorano, prosto jim. Pa jih ni. Dvajset oseb nemške narodnosti še ne ustvarja velike družbe za Društveni dom. Poiskali so si spet skupaj renegate, zbrali nemčurje, podkupili odpadnike, nahujskali sodrgo — kakor leta 1908 — in stopili na pian, češ, mi sorode duše, mi se hočemo poveseliti na naš prejšnji hajlarski način. Pa to še ni vse! Ne samo vina in kruha jim je treba — za to skrbijo dovolj Slovenci sami, ki jim ga dajo na ta način, da gredo mesto k slovenskemu trgovcu k Nemcem, nemčurjem in izdajalcem kupovat, še druge hrane si iščejo. Iščejo navdušenja, iščejo opore, iščejo oblasti, mogočnosti, stikajo za orožjem, vohajo kri! Vse to jim pa naj dajo tovariši Nemci izven mej jugoslovenskih. Nemški poslanci — Kraft in Schauer — morajo biti navzoči, da vidijo, kako daleč so že uspeli, koliko je število zbranih in udanih! — Na tem Silvestrovem večeru bodo padali vzkliki: Heil dir im Siegeskranz, Heil dir Deutsch-Pettan! Heil dir Deutsche Blut, Deutschland über Alles! Izzivanja, kričanja in hujskanja zoper Slovence-domačine, zoper oblasti, zoper državo in zoper kralja jugoslovenskega — ne bo konec. Da se je že enkrat in se bo še v hujšem štilu vse to zgodilo, o tem smo uverjeni in prepričani vsi Slovenci, kar nas je v Ptuj. Da pa mirno tega prenesti ne moremo na svojih domačih tleh, na svoji rodni grudi, v svoji lastni državi, o tem ni dvoma. O tem se je in se bo še prepričala Ljubljana in Beograd! Bili smo hlapci in sužnji, danes nismo več! Za to zahtevamo od oblasti in od jugoslovenske vlade, da ima odprte oči, da že vendar enkrat spregleda mahinacije Nemcev in nemčurjev na ptujskih tleh, da ne dopusti izzivanja, zaničevanja domačega prebivalstva, ki je državi, vlačil in kralju zvesto, temveč da poseže v trdno roko vmes in prepove ptujskim Nemcem in nemčurjem vsako prireditve, ki ima izzivalni značaj. Zakaj pa bi sicer vabili svoje nemške poslance na navačen Silvestrov večer, zakaj delajo takšne priprave, zakaj prihajajo tovariši Nemci in nemčurji preko meje v Ptuj, samo za malce zabave gotovo ne! — Ptuj ima vroča vulkanska tla, pazite Nemci in nemčurji, da se z žgečo lavo ne pokrijete! Ne vžigajte, da se ne boste opekli. Vse posledice pripišite sami sebi! Vlada, ti pa glej, da varnejš nacionalne interese slovenskega prebivalstva, svojih zvestih državljanov!

Pomagajte širiti sokolski tisk!

Celjske vesti.

Zimski šport med celjskimi športniki je v polnem teku. Mrzlo vreme je izvabilo zlasti med prazniki na drsališče pri g. Diehlu zelo mnogo občinstva. Upravlja ga vodstvo Dijaške kuhinje v Celju, ki je cene z ozirom na dijaške primerno znižalo. Tudi sankarji in smučarji že težko pričakujejo trajnega snega.

Božični prazniki so za Celjane potekli povsem mirno. V bogatejših hišah so na sveti večer zablesketale lučice na božičnem drevesu v običajni razkošnosti, dočim večina prebivalstva iz uradniških krogov svoji deci ni mogla nuditi niti vsakdanjega kruha. Na eni strani velika potratnost, luksuzna obleka in zažareli obrazi, na drugi blede lica, oči polne togote in skrbi — verna slika povojne socialne krivice in krutosti. Še zadnje upanje uradništva na majhen predujem je splavalo po vodi. Ni bilo videti teh revežev o praznikih na ulici: skrivali so se po svojih mrzlih stanovanjih, da zakrijejo svojo bedo in sramoto. Zato je pa tudi vladala po celjskih ulicah tišina in samota.

Darovi.

Za ubogega čevljarja invalida Nelmenovani iz Slov. Gradca 10 2.

Mariborske vesti. Kultura in umetnost

Maribor 28. decembra 1923.

Da se pomore revnim visokošolcem!
V mnogoštevilnih oglasih so že razna akad. društva apelirala na javnost, da pomaga visokošolski omladini iz njenege bednega gmotnega položaja. Javnost, ki razume težnje, trpljenje in bedo omladine, se je radevolje odzvala. Slovensko dijaštvo je bilo že pred vojno siromašno, ker se večina naše inteligence rekrutira iz malega človeka. Današnje gmotne razmere dijaka pa so naravnost pogubonosne in groze vedno huje, da ubijejo omladino ne fizično, ampak da ji vzamejo tudi njeno duševnost in energijo, kar bi značilo škodo narodu in državi. Omladina gine! Da ohranimo dijaka pri moči in da ga damo svojemu strokovnemu študiju, treba nam je gmotne podpore javnosti. Da pridobi »Društvo jugoslov. akad. v Mariboru« vsaj nekoliko denarnih sredstev, — s katerimi bo skušalo olajšati gmotne razmere članov, — priredi v soboto 5. januarja 1924 v Narodnem domu akademski ples. Društvo se obrača na slav. občinstvo s prošnjo, da pripomore s svojim številnim obiskom do kar najlepšega gmotnega uspeha.

Do zadnje vasi se širi glas o izborniakovosti »Mirim« čokolade.

Zaplombi soli. V zadnje vesti o zaplombi soli pri neki trdki v Gosposki ulici smo prejeli sledeča pojasnila: Dotična trdka ni nabavila soli po 2 D 50 p in ji tudi policija soli ni zaplenila. Tudi ni tukajšnje državno pravdnštvo imelo povoda, predlagati proti trdki kazensko postopanje, ampak je odposlalo spis drž. pravdnštva v Ljubljano, da postopa eventualno proti žitnemu zavodu. Iz spisa je ugotovljeno, da je g. Erzini kupil sol po 4.50 D, prodajal pa po 4 D, 4 D 50 p in malo količino tudi po 5 D.

Dr. Irgolič oproščen. Kakor smo poročali, je bil dr. Irgolič, ker je kot zastopnik neke stranke napravil vlogo proti sodniku g. E. Kramerju, radi žaljenja časti po § 104 s. k. z. obsojen na 2000 D globe. Vzklieno sodišče je 27. tm. sodbo razveljavilo in dr. Irgoliča oprostito, ker je smatralo, da je dr. Irgolič ravnal v dobri veri in v interesu svojega klienta in torej ni imel namena, koga žaliti.

Radič v Mariboru? Nekateri, zlasti zagrebški listi so te dni vedeli poročati, da se je g. Radiča na povratku v domovino videlo tudi v Mariboru. Informirani smo se na pristojnem mestu in izvedeli, da o Radiču doslej v Mariboru še ni bilo ne duha ne sluha.

Restavracija »Kosovo«. V soboto 29. in v nedeljo 30. decembra odprta do 24. ure; na Silvestrovo, dne 31. decembra podaljšana policijska ura do 1. ure zjutraj. — Izborna kuhinja in prvovrstna domača in dalmatinska vina. Lepi, rezervirani prostori za društvene prireditve na razpolago. Jež & Starman.

Nemško Silvesterfeier, ki jo priredi »Marburger Männergesangverein« pri Götzu in ki je bila prvotno prepovedana, je politična oblast na pritožbo društva dovolila.

Kavarna Frankopan. Od danes naprej dnevno koncert. Z izborna pijačo in domačimi močnatimi jedili preskrbljeno.

Državna loterija. Srečke za novo kolo se dobivajo zopet pri blagajni glavne pošte. Cena celi srečki je 80 D, polovici 40 in četrtinki 20 D; tem primerno so tudi dobitki zvišani. Srečke se razpošilja tudi izven Maribora.

Prošnja usmiljenim ščem! Dve vdovi, vsaka s 3 malimi otroci v starosti od 1—14 let, ki sta bolelni in brez vsakih sredstev, se obračata do usmiljenih src s prošnjo za podporo, bodisi v denarju, obliki ali živilih. Darove sprejema naše uredništvo, kjer je naslov na razpolago.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Petek, 28. dec. »Magdalena«, ab. B.
Sobota, 29. dec. Koncert in »Cavalleria rusticana«, ab. D.

JDS.

Kongres Demokratske stranke se vrši začetkom marca 1924.

x Nova javna knjižnica v mariborski okolici. Na proslavo rojstnega dne Njeg. Veličanstva se je dne 17. tm. otvorila v Radvanju pri Mariboru javna šolska knjižnica. V Radvanju je do prevrata docela nemška šola z Südmarkino knjižnico ponemčevala prebivalstvo. Sedanjo slovensko učiteljstvo je prevzelo častno nalogo, krčiti pot do poznavanja pravilnega slovenskega jezika med nemško vzgojeno prebivalstvo. Šolsko vodstvo je nabiralo za knjižnico par let darove. Med darovatelji je posebno omeniti Posojilnico, Mestno hranilnico in okrajno glavarstvo v Mariboru, nadalje vse one banke, ki so v sindikatu mariborskih bank, dočim se denarni zavodi SLS iz neznanega vzroka niso ponovnim prošnjam odzvali. (Vzrok je predobro znan. Klerikalcem ni za narodno delo, temveč le za strankarstvo; primanjkuje jim tudi denarja. Op. ur.) Knjižnica upa s svojimi knjigami pokazati prebivalstvu ne samo lepoto in bogastvo slovenskega jezika, temveč vzbujati v njem tudi ljubezen do ujedinenih treh plemen in do ujedinjene naše kraljevine. Prebivalstvo je vabljeno to kulturno napravo zlasti v zimskem času pogosto uporabljati ter se ob jednem hvaležno spominjati svojih tu imenovanih dobrotnikov v Mariboru.

x Nova drama Alojzija Remca. Naš priznani dramatik g. dr. Alojzij Remec, čigar dela »Pavla«, »Kirke« in »Užitkarje« so bila prvič vpriporjena na mariborskem odru, je spisal novo dramo »Magda« in jo izročil mariborskemu gledališču. Drama obsega 12 slik in je nesporno najboljšo Remčevo delo. Uverjeni smo, da bo vzbudilo v javnosti izredno pozornost. Premiera bo v prvih mesecih prihodnjega leta.

x Bernhard Kellermann: Predor. Prev. Fr. Kobal. Ponatis iz »Taborac«. Založila Tiskovna zadruga v Mariboru. Cena 30 D, s poštnino 2 D več. »Predor« je izhajal v lepem prevodu v našem listu, dasi je prevod zlasti radi nešteti novih tehničnih izrazov silno težaven. Upamo, da bode naše občinstvo rado segalo tudi po tej knjigi zlasti za božična in novoletna darila. Dobiva se v Mariborski tiskarni in v knjižarnah.

x Ženski svet: 12. številka »Ženskega sveta« prinaša sledečo vsebino: Marija Kmetova: Dekla Gospodova. — E. Ganagl: Idrijski rudarji (Pesem). Prijatelj: Eliza Orzeskova. (Obrazi in duša IX). — Srbohrvatske poslovice o deci. — A. I. Kupr in Hočevarjeva: Olesja. — Dr. Iv. Lah: Gabrijan in Šembilja. Ana Župančičeva: O socijalnem delovanju londonske reševalne armade. — Jasna: Gospodinja in služkinja. — Vera Albrechtova: Medsebojno žensko delo za zaščito narodnih manjšin. — Izvestja. — Po ženskem svetu. Kuhinja. — Iz naše skrinje. — Književnost. — Razgovori. — Modna priloga prinaša ličen jopič za deklice z narodno vezinjo. Bordure po moravskih narodnih motivih. Razne monogramne za perilo. S to številko zaključuje »Ženski svet« častno prvo leto svojega obstanka. Število novih naročnic, ki se priključajo že sedaj upravi za prihodnje leto, pričča, kako potreben nam je ženski list, in kako zna današnje žentvo ceniti naše kulturne delavke onkraj meje. Upati smemo, da bo list v prihodnjem letu še boljši, ko je srečno prešel začetniško krizo. — »Ženski svet« izhaja v Trstu v prvi polovici vsakega meseca. Naročbo za Jugoslavijo sprejema ga. Ljudmila Prunk, Ljubljana, Karlovska cesta 20-1.

Sokolstvo.

BROTJE IN SESTRE!

Da se omogoči čim lepši in uspešnejši razvoj Sokolstva, katero čaka še ogromno plemenitega, — za posameznika in za splošnost koristnega — dela, mora vsak pristaž te vzvišene ideje posvetiti svoje moči udejstvovanju iste. Naše društvo daje možnost vsakomur brez razlike starosti, spola in stanu, da deluje v Sokolstvu na njemu primeren in možen način; od nikogar se ne bo zahtevalo, česar ne zmore, pač pa vsaj to, kar zmore in kar je njegova sveta sokolska dolžnost.

Da bo društvu omogočena ureditev dela v bodočem letu, ki naj bo leto inter-

zivnega, pozitivnega, živahnega in veseliga dela celokupnega članstva, bo potrebno ustanoviti oziroma razširiti razne odseke in oddelke. Vsakdo, možki ali ženska, naj prijavi tajniku ali načelniku (načelnici) v telovadnici ali pa ob nedeljah od 10. do 11. ure v društveni sobi (Nar. dom) v koliko in na kak način bi se mogel posvetiti delu: ali v kulturno-prosvetnem, mladinskem, propagandnem, glasbenem, gledališkem, veseličnem, zdravstvenem ali sličenem odseku, v prvi vrsti pa v telovadnih oddelkih in to v onih, kjer se vadi vse panoge sokolske telovadbe, sestaav, ali samo proste, redovne in zdravstvene vaje, samo neorodno telovadbo, lahko atletiko, ali samo one lepe panoge športa, ki imajo etične vrednote in spopolnjujejo sok. tel. sestav, n. pr. drsanje, smučanje, sankanje, kopanje, plavanje, turistika itd.

Tudi oni, ki ob določenih urah in dnevih ne bi mogli posečati telovadbe, naj se izrazijo, kedaj to želijo in po možnosti se jim bo ugodilo. Do 10. januarja 1924 naj vsakdo odgovori na ta poziv, da se omogoči izvedba tega načrta do obnove zboru. Nikdo naj z Novim letom ne ostane ob strani, naj ne odlašaja in ne čaka na delo in uspehe drugih.

Vsi s požrtvovalnostjo in dobro voljo na delo in uspehi bodo najrazveseljivejši! Zdravo in na svidenje pri skupnem bratskem delu!

Prednjaški zbor Sokola v Mariboru.

—□—

o Sokolsko društvo v Mariboru ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 13. januarja 1924, ob pol 9. uri v mali dvorani Narodnega doma, na kar se članstvo opozarja s prošnjo, da se obnove zboru polnoštevilno udeleži.

o Kolo jahačev ima redno člansko skupščino dne 3. januarja 1924 ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma. Vežba v jahanju v nedeljo ob pol 9. uri. Zdravo! — Načelstvo.

o Jugoslovenska Sokolska Matica, Jugoslovenski sokolski Savez se je zavedel, kako velike važnosti za poglobitev in razširitev sokolske misli je sokolski tisk. V ta namen se je osnovala Jugoslovenska Sokolska Matica, ki ima namen in nalogo organizirati izdajanje in širjenje sokolskih publikacij, izvernih in v prevodu. Matica deluje v obliki zadruga. Temu velikemu načrtu pa mora biti uspeh zagotovljen ne le s pomočjo duševnih delavcev, ampak glavno in predvsem s pomočjo denarnih prispevkov, katere vplačujejo člani Matice. Misel sokolske Matice še ni prodrla globoko v zavest naše širše javnosti, predvsem onih, ki so v srečnem položaju s vplačanim deležem postati član te velevažne sokolske institucije. Za Sokolsko Matico je treba, posebno v prvih začetkih, intenzivne agitacije in vztrajnega opozorjanja na važnost in namen, ki ga ima Matica. Sokolstvu naklonjena javnost naj podpira z vso vneto Sokolsko Matico, bodisi kot član, bodisi z odjemom od Matice izdanih publikacij.

o Silvestrov večer Sokola v Studenčih se vrši kot vsako leto v Sokolskem domu. Godba, ples in razne zabave. Vsi prijatelji društva, posetite nas tudi tokrat v obilnem številu, kot ste nas pri naših prireditvah tekom leta! Zdravo!

Izpred sodišča.

Napad na paši.

Dne 28. septembra je pasla viničarka Marija Repič ob kolovozu v Lipoveu, okraj Ptuj, kravo. To ni bilo po volji delavcu Janezu Muršiču v Lipoveu, ki je tudi v bližini pasel. Zato je napadel Marijo Repič s kolom, katerega mu je prinesla viničarka Marija Zelenko. Udaril jo je večkrat po glavi in rokah. Na obupne klice napadene po pomoči je prišla njena hčerka Marija Repič ml. Muršič je tedaj prenehala s pretepanjem in se spustil proti hčerki, ki pa mu je ušla. Sedaj je pristopila Marija Zelenko, pograbila kol, ki ga je Muršič izpustil iz rok in tudi udarila z istim Marijo Repič st. Vsled tega grdega ravnanja obeh napadalcev je zadobila napadena razun več lahkih telesnih poškodb tudi dve težki telesni poškodb, namreč zmečkanini na desnem senu ter prelom leve koželjnice in leve podlehtnice. Pred okrožnim sodi-

ščem sta bila Ivan Muršič in Marija Zelenko obsojena radi hudodelstva težke telesne poškodbe in sicer vsak na 2 mesece ječe.

Bratca pri vlomih in tatvinah.

V noči na 24. junija je bilo vlomljeno v trgovino Ivana Antoliča v Vučji gomi, okraj Dol. Lendava. Ukradeno je bilo 5 kg sladkorja, 50 zavitkov Zeta-tobaka in kolo, v skupni vrednosti 9000 K. V noči na 7. julija pa so vdrli tatovi v trgovino Ivana Kolenka v Črenšoveh, okraj Lendava. Vlomilcem se je posrečilo odnesti 20 m rižastega platna, 10 m modrega platna, celo balo pepita cefira, okoli 16 m belega platna, okoli 17 m navadnega cajga, 10 m finega cajga, 4 m batista, 6 m panama platna, 30 m rižastega platna, 20 m cefira, 20 m finega belega platna, 12 m rdečega platna, 12 m blaga za podzglavnike, 12 naglavnih rut, 60 cajgastih naglavnih rut, 1 zavitek cigaretnega papirja, 20 žepnih nožev, 2 kg sladkorja, okoli 400 K gotovine, okoli 8 m modrega blaga, 50 komadov usnjatih trakov in okoli 50 komadov navadnih trakov za čevlje, v skupni vrednosti 30.000 K. Obehi vlomov sta osumljena 23-letni delavec Franc Litrop v Turnišču, okraj Lendava, ki je že 3-krat radi tatvine predkaznovan in 28-letni v Breg pri Ptujju pristojen mlinarski vajenec Martin Žirovnik, ki je že 4-krat radi tatvine predkaznovan. Oba sta bila skupaj v zaporih okrožnega sodišča v Mariboru in sta odšla meseca junija iz zaporov na dom Litropa. Pri Litropu se je našlo veliko blaga, katero je spoznal Kolenko za svojo last, našla pa se je tudi kolo, o katerem se je izkazalo, da je bilo nekdanj Antoličovo. — Litrop je nadalje osumljen, da si je dne 14. avgusta odnosno 15. avgusta od Line Malešič v Velikem Selu, okraj Lendava, mu izročena zneska po 1000 in 100 D pridržal in prilastil. V noči na 21. septembra in 27. septembra pa je v zaporih okrajnega sodišča v Lendavi izkopal luknjo v zid, da bi ušel iz zaporov, kar pa se mu ni posrečilo, ker je jebničar Matija Škafar to pravočasno zapazil. Pred okrožnim sodiščem je bil Litrop obsojen na 2, Žirovnik pa na 2 leti težke ječe.

Turistika in sport.

Aljažev klub. V soboto, dne 29. decembra, se bo ustanovil ob 18. (6.) uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma pod okriljem SPD Aljažev klub za Štajersko. Vse člane SPD in vse ljubitelje narave sploh vabimo vljudno k temu sestanku. Namen Aljaževega kluba je poglobiti etični moment v planinstvu. Obširneje bo govoril o namenu in pomenu Aljaževega kluba vsenčil. prof. dr. Gr. Rožman iz Ljubljane. — Pripravljalni odbor.

Gospodarstvo.

Trgovski stiki s Švico. Ker se je pripetilo že več primerov, da so bile domače trdke, ki so stopile v stike z nepoznanimi švicarskimi državljanji, oškodovane za večje svote, opozarja švicarski konzulat v Zagrebu, naj se pred sklepanjem trgovskih poslov z nepoznanimi švicarskimi državljanji prosi pri njem za informacije, osobito, ako bivajo take osebe že več časa v naši državi.

Občni zbor Hipotekarne banke Jugoslovenskih hranilnic, ki se je vršil pod predsedstvom g. dr. Otona Fetičiča, je odklonil končno predlog »Zveze slov. zadrug«, ki je zahtevala, da se sedanjim soglasno — tudi z glasovi »Zveze izvoljeni upravni svet odpokliče. Zanimivo je, da se za ta predlog nikdar niso navajali nikaki razlogi. Na obnem zboru je glasovalo 15 delničarjev z 2984 glasovi proti predlogu »Zveze slov. zadrug«, dočim sta za Zvezo slov. zadrug glasovali le dve klerikalni hranilnici z 90 glasovi. Sicer so vse hranilnice kompaktno glasovale proti koaliciji SKS in SLS. Omembno vredno je, da je tokrat bila solidarna z ostalimi hranilnicami tudi Mestna hranilnica, katere novi gerent g. R. Kolman je izjavil, da bo ravnal po svoji vesti in tako, kakor vlevajo interesi zavoda, katerega vodi. Pri dopolnitvi volitvah je bil izvoljen v upravni svet predsednik Kranjske hranilnice g. Dragotin Hribar, za namestnike pa g. Janko Sajović iz Kranja, g. Ivan Zakotnik, g. Fran Pretnar, in g. dr. Tomaž Romih iz Krškera.

g Blagovna borza v Novem Sadu se bo po prizadevanju tamošnjih gospodarskih krogov še izpopolnila z efektno borzo.

g Državna obrtna banka. Zakonski načrt za osnove državne obrtniške (zanatlijske) banke bo v kratkem predložen narodni skupščini.

g Prodaja ustnikov. Pri intendantskem slagališču Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 7. jan. 1924 prodaja 99.077 komadov ustnikov. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

g Dobava tekstilnega materiala. Pri ekonomskem oddeljenju ravnateljstva državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 10. januarja 1924 ponovna ofertalna licitacija glede dobave raznega tekstilnega materiala (sukanca, špaga, volnena in drugega blaga itd.). Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

g Dobava papirja. Pri Upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 11. januarja 1924 ofertalna licitacija glede dobave raznega papirja. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki in vzorci je v pisarni trg. in obrt. zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

g Prodaja napisnih tabel in grbov iz Hitega železa. Za dan 27. decembra 1923 določena licitacija napisnih tabel in grbov pri oblastnem inšpektoratu finančne kontrole v Ljubljani se bo vršila dne 3. januarja 1924 ob 10. uri dopoldne.

Objave.

§ Sijajni akademski ples se vrši v soboto 5. prosinca 1924 v Narodnem domu. Vsem našim prireditvam je lastna prvovrstnost in neprisljenost. Za letošnji ples se vrše že dalje časa obširne predpriprave, tako da bo dostojen tekmeč dosedanjih akadem. plesov.

§ Vabila za akademski ples, ki se vrši v soboto 5. jan. 1924 ob 20. uri v vseh prostorih Narodnega doma, so se danes

odposlala. Ako se je kdo pomotoma spregledal, naj blagovoli oprostiti in naj izvoli reklamirati na naslov: Društvo jugoslov. akademikov, Narodni dom, Maribor.

§ **Strokovno združenje jugoslov. oblikujočih umetnikov v področju Slovenije** ima 6. jan. 1924 ob 15. uri v hotelu Union v Ljubljani svoj 3. redni občni zbor s poročili funkcionarjev in volitvo novega odbora.

§ **Osrednje društvo nižjih poštinih in brzojavnih uslužbencev za Slovenijo, podružnica Maribor.** priredi dne 27. januarja 1924 ob 14. uri v pismonoški dvorani glavne pošte svoj III. redni letni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika; 2. Volitev novega odbora; 3. Slučajnosti. Pn. člani in tovariši omenjenega društva se naprošajo, da se polnoštevilno udeležijo zborovanja.

§ **Iz Udruženja vojnih invalidov — podružnice Maribor.** Na zadnjem rednem občnem zboru dne 9. dec. izvoljeni odbor se je naslednje konstituiral: upravni odbor: predsednik tov. A. Krepek, podpredsednik tov. M. Čerpes, tajnik tov. J. Fras, blagajnik M. Pravdič, odbornika F. Botolen in S. Klemenčič. Nadzorni odbor: predsednik I. Witzler, podpredsednik I. Springer, odbornik J. Kuster. Poverjenikom so bili izvoljeni naslednji tovariši: župan L. Fluher za Sv. Peter, p. M., F. Jurša za Sv. Martin p. V., K. Pisnik za Sv. Lovrenc na Poh., J. Čaplo za Selnico ob Dravi in Ruše, F. Muršič za Sv. Barbaro v Slov. gor., M. Vogrin za Sv. Benedikt v Slovenskih gor., J. Barsa za Sv. Ilj v Slov. gor., A. Šedivy za Zg. Sv. Kungoto, Sv. Jurij ob P., Sv. Križ in Svečino. Poverjeniki imajo pravico nabirati člane, pobirati članarino itd. O svojem poslovanju morajo točno pričetkom vsakega meseca polagati račun odboru podružnice UVI v Mariboru. Pisarna podružnice je na Rotovškem trgu. Uradne ure so vsak delavnik od 2. do 3. ure popoldne, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. ure dopoldne. Med tem časom se naj tudi člani obračajo v vseh zadevah na tajništvo.

Mala oznanila. Pohišstvo

lastnih izdelkov za spalne in ječilne sobe najceneje v zalogi Šercer in drug. Vetrinjska ul. 2. 2024

Išče se dobra kuharica, ki zna tudi srbske jedi pripraviti. Nastop 1. januarja 1924. Plača po dogovoru. Več se izve v oficirski menaži 45. pešpolka. 2952 3-2

Drva, suha, cepana in žagana dostavi **Andrej Oset**, telefon 88, Aleksandrova c. 57. 2891 10-5

Bukova drva, 1 m dolga, lepa suha, ter ravnotaka mehka drva, potem vsakovrstne hloče iz trdega in mehkega lesa, kakor tudi vsakovrsten stavbeni les kupi proti takojšnjemu plačilu tvrdka Vinko Krstan Maribor, Maistrova ulica števil. 13. 2956 2-1

Zatekel se je **lep pes** volje pasme. Gospodar naj se zglaši v gostilni Benke, Koroška cesta 47. 2958

Malo posestvo z gospodarskim poslojem in takojšnjim stanovanjem v mariborski okolici se da s 1. januarjem 1924 v najem. Naslov v upravi.

Iščem

mehlovano sobo v sredini mesta. Plača postranska stvar. Naslov v upravi „Tabora“. 2958

Za čevlje

vazellino, kremo in ličilo priporočam na debelo in na drobno trgovina z galanterijo in drobnarijo

Drago Rosina Maribor, Vetrinjska 26. 2956

Posojilnica v Mariboru

Narodni dom

obrestuje od 1. januarja 1924 dalje hranilne vloge na knjižice in v tekočem računu, ki se morejo vsak čas dvigniti po

8%

in vloge proti odpovedi na tri mesece po

10%

2-1

2961

3-2

Trgovska hiša

2918

na prometnem kraju ob državni meji se radi preselitve po ceni proda. Pripravna za eksport jajc in perutnine, ker je že od leta 1919 služila isti svihi. Vprašati je v uredništvu „Murske Straže“ v Gornji Radgoni.

Izšel je ročni

Zemljevid slov. ozemlja

v merilu 1:600.000, priredil ravnatelj učiteljišča Matija Pirč, risal učitelj Slavoj Dimnik, tisk, litografija in založba Mariborske tiskarne d. d. Maribor. Zemljevid je izvršen v štirih barvah in obsega se ozemlje, na katerem bivajo Slovenci, ter je na menjen predvsem šolski mladini. Cena Din 10-

Naročuje se pri

Mariborski tiskarni d. d.

Koncert. — Srečolov. — Nov program. — Vstopnina prosta.

Na silvestrov večer se boste najbolj zabavali v Veliki kavarni in Klub-Baru!

Koncert. — Srečolov. — Nov program. — Vstopnina prosta.

2960

D. S. Merežkovski:

Julijan Odpadnik.

(Dalje.) (15)

V tem trenutku je množico prepil promovit glas napol nagega, rdečelasega hrusta — kopalškega sluge po poklicu, pouličnega govornika po sposobnostih.

Orjak je vpil: — Mestjani! Že dolgo opazujem tega tepca in njegove tovariše. Zapisujejo si imena. Vohuni so, Cezarjevi vohuni!

Tedajci je Skabri uspelo junaško dejanje, ki si ga je bila ves čas želela. Zasadila je eno roko v Agamemnovo brado, drugo pa v lase. Agamemnon jo je skušal odsuniti, toda žensče je potegnilo na tvo moč in dolga, črna brada je z lepo lasuljo vred obtičala v njenih rokah: starka se je prekobaenila vznak in padla na tla. Pred množico je stal na mestu Agamemnona zal mladenič, plavolas, kodrast, s kratko, podrezano brado.

Množica je umolknila od presenečenja. Prvi se je oglašil kopalški sluga:

— Glejte jih, mestjani — preoblečene vohune!

Nekdo je zavpil: — Udari, ubij!

Množica se je zagnala proti ujetniku. Padlo je nekaj kamnov. Agamemnona pa so urno obkolili tovariši z izdrtimi meči v rokah. Prvi udarec je dobil snažilec volne; padel je krvav na tla. Židovskega paglavca so pogazili. Mahoma so vsi obrazi dobili zverinski izraz.

V tem trenutku pa se je prerila skozi množico desetorica paflagonskih sužnjev s škrlatno nosilko na plečih.

— Rešeni smo! je vzkliknil plavolasi

mladenič in se z enim izmed tovarišev zavpil v nosilko.

Paflagonski sužnji so vzdignili nosilko in se odgugali ž njo.

Razjarjena množica bi jim bila zaprla pot in jih raztrgala na kose, če ne bi nekdo zavpil:

— Mestjani! Ali ne vidite? To je Cezar, Cezar Gall!

Množica je okamenela od začudenja. Škrlatna nosilka se je zibala na sužnjevskih plečih kakor ladja na valovih, izgublja se bolj in bolj v temini nerazsvetljene ulice.

Šest let je minilo od dne, ko so Julijana in Gala zaprli v kapadocijsko trdnjavo Maellum. — Car Konstancij jima je znova naklonil svojo milost. Devetnajstletnega Julijana so poklicali v Carigrad, nato pa so mu dovolili, da je smel potovati po maloazijskih mestih; Gala pa je car postavil za sovladarja Cezarja in mu je poveril upravo iztočnih pokrajin. Nepričakovana milost ni ravno obetala dobrih sadov. Konstancij je rad obsipaval svoje nasprotnike z milostjo, da jih je v primernem trenutku lažje uničil.

— No, Glikon, zaman me bo Konstantina nagovarjala: nikdar več ne grem na ulico z umetno lasuljo. Končali smo!

— Mi smo svarili tvoje veličanstvo.

Cezar, ležeč na mehkih nosilkinih blazinah, je domala že pozabil prejšnji strah in se je smejal.

— Glikon! Glikon! Ali si videl, kako mi je prokleta starka operuhala brado. Komaj sem se ozrl in že je brcala na tleh.

Ko so se vrnili na dvor, je dal povelje:

— Pripravite takoj kopelj in večerjo. Lačen sem.

Dvorjan mu je prinesel pismo.

— Kaj je to? Ne, lahko počaka do jutri...

— Milostivi Cezar, pismo je nujno. Naravnost iz taborišča carja Konstancija.

Gal ga je razpečatil, prebral in prebledel; kolena so mu jela klecati; če ga ne bi dvorjani ročno prijeli, bi se bil zrušil na pod.

Car je z izbranimi, uprav laskavimi besedami pozival nežno ljubljenege bratrance v Mediolanum; hkrati je ukazal, da morata priti v njegovo taborišče dve legiji, ki sta doslej taborili v Antiohiji in bili Galova edina zaščita. Očividno je hotel svojega sovraga razorožiti in zvačiti v zanjako.

Ko je Cezar prišel k sebi, je velel s slabotnim glasom:

— Pokličite ženo...

— Soproga milostivega Cezarja je blagovolila ravnokar odpotovati v Antiohijo.

— Kako? In ne ve ničesar?

— Ne.

— Moj Bog, moj Bog! Kaj začeti brez nje? Povejte carskemu slu... Ne, ni treba reči... Ne vem. Ali naj se odločim brez nje? Pošljite sla za njo. Povejte, da jo Cezar prosi, da se vrne. Moj Bog, kaj storiti?

Raztreseno je hodil semintja po sobi; včasih se je prijel za glavo, gladil z drgetajočimi rokami mehko brado in ponavljal onemoglo:

— Ne, ne, za nič na svetu ne grem. Rajši smrt...

O, poznam Konstancija, prav dobro ga poznam!

Drugi dvorjan mu je pomojil neko listino.

— Od Cezarjeve soproge. Pred odhodom je prosila, da bi podpisal.

— Kaj? Smrtna obsodba — že zopet? Klemencij Aleksandrijski? Ne, ne, to je preveč. Tako ne gre. Troje smrtnih obsodb v enem dnevu!

— Tvoja soproga je izvolila...

— Ah, saj je vseeno. Kje je pero? Zdaj je res že vseeno... Toda čemu je neki odpotovala? Ali naj se sam...

Ko je bila obsodba podpisana, je dobrodušno mežikal z modrimi, otročjimi očmi.

— Kopelj je pripravljena. Takoj prineso večerjo.

— Večerjo? Ni treba... Sicer pa, kaj je?

— Gomoljike.

— Sveže?

— Ravnokar so prispele z ladjo iz Afrike.

— Ali bi se okrepčal? A? Kaj mislite, prijatelj!.. Čutim se slabega... Gomoljike? Še zjutraj sem mislil nanje.

Po obrazu se mu je razlil neskrben smehljaj.

Preden je vstopil v hladno, motno blede, od vonjav opalizirano kopelj, je dejal z brezupnim glasom:

— Vseeno je, vseeno... Ne smeš misliti... Gospod, usmili se nas grešnikov! Nemara pa bo Konstantina izuhtala kaj in kako?

Ko je vstopil v dišečo kopelj, je njegovo tolsto, rumeno lice dobilo prejšnji veseli izraz.

— Povejte kuharju, da pridene gomoljikam kiselo rdečo omako.

(Dalje prihodnjik)